

BERÄTTELSE

TILL

1946 ÅRS LAGTIMA RIKSDAG

ANGÅENDE

RIKSBANKEN

AV

RIKSDAGENS REVISORER

år 1945.

STOCKHOLM
RIKSBANKENS SEDELTRYCKERI
1945.

Till 1946 års lagtima riksdag.

Undertecknade, av innevarande års riksdag utsedda revisorer, vilka enligt föreskrift i riksdagsordningens 72 § den 16 september 1945 påbörjat och denna dag fullbordat granskningen av riksbankens tillstånd och förvaltning, få härmed avgiva den berättelse därom, som i 6 § av den för riksdagens revisorer gällande instruktion finnes föreskriven.

Riksbankens räkenskaper för år 1943 äro granskade av förra årets revisorer och vid 1945 års riksdag har ansvarsfrihet blivit fullmäktige i riksbanken beviljad dels för förvaltningen under år 1943 av bankens såväl huvudkontor som samtliga avdelningskontor i orterna dels ock för de beslut och åtgärder, som finnas antecknade i fullmäktiges protokoll från och med den 10 januari 1944 till och med den 9 januari innevarande år.

Den nu förrättade granskningen har till följd härav omfattat riksbankens räkenskaper för år 1944 och därjämte den del av det löpande årets förvaltning, som är redovisad i fullmäktiges protokoll från den 10 januari till tiden för revisionsförrättningens början, och hava revisorerna för berörda granskningsarbete fått emottaga dels berättelse av fullmäktige om riksbankens tillstånd, rörelse och förvaltning samt om Tumba pappersbruk, dels fullmäktiges protokoll och skrivelser för ifrågavarande tid jämte riksbankens och brukets räkenskaper för år 1944 dels ock styrelsernas vid avdelningskontoren berättelser om dessa kontors rörelse.

Riksbankens grund- och reservfond m. m.

§ 1.

Enligt 1944 års bokslut hava riksbankens inkomster och vinster utöver dess utgifter och förluster under samma år utgjort:

1943		1944	
Kr. 9,409,229: 40	nettovinst	kr. 6,209,078: 77	Riksbankens grundfond; översikt av bankens ställning m. m
	Av bokslutet framgår vidare, att riksbankens tillgångar utöver dess skulder vid 1944 års slut utgjordes av:		
„ 50,000,000: —	grundfonden	kr. 50,000,000: —	
„ 50,000,000: —	avbetalningslånefonden	„ 50,000,000: —	
„ 20,000,000: —	reservfonden	„ 20,000,000: —	
„ 2,863,441: 32	tjänstepensionsfonden	„ 2,863,441: 32	
„ 3,904,401: 86	familjepensionsfonden	„ 3,904,401: 86	
	samt följande reserverade medel, nämligen:		
„ 426,866: 54	återstående vinstmedel från föregående år	kr. 336,096: 15	
„ 9,409,229: 61	och vinst för år 1944	„ 6,239,078: 77	„ 6,575,174: 92
Kr. 136,603,939: 33	1944 års bokslut utvisar alltså för riksbanken ett kapitalöverskott av	kr. 133,343,018: 10	

Jämlikt beslut vid 1945 års riksdag har av riksbankens vinst för år 1944 och tidigare år 6 milj. kronor överlämnats till statsverket.

Riksbankens rörelse under år 1944.

Egentliga riksbanksrörelsen.

§ 2.

Tillgångar och skulder. Från riksbankens utgående balansräkning 1944 meddelas här följande huvudposter:

Tillgångar:

	1943		1944
Kr.	853,971,006: 61	Metallisk kassa (enligt § 11 i lagen för Sveriges riksbank)	kr.1,019,436,671: 34
„	34,121,237: 70	Annan kassatillgång	„ 61,514,454: 65
„	495,607,626: 93	Statspapper och obligationer	„ 491,996,157: 75
„	138,287,564: 09	Lånerörelsen, diskonterade växlar och lån m. m..	„ 106,862,469: 95
„	794,604,695: 37	Utrikesrörelsen, utländska statspapper, fordran hos utländska banker, växlar m. m.....	„ 710,401,196: 46
„	631,936,542: 62	Hos riksgäldskontoret	„ 791,878,532: 86
„	165,432,945: 85	Övriga tillgångar och fordringar	„ 222,516,749: 68
„	552,691,807: 94	Kursdifferenskonto	„ 675,195,143: 84
Kr.	3,666,653,427: 11		Summa kr. 4,079,801,376: 53

Skulder:

Kr.	2,265,905,227: 78	Utelöpande sedlar	kr.2,492,405,498: 17
„	5,093,076: 13	Postväxlaräkning	„ 6,238,871: 17
„	698,824,004: 95	Checkräkning	„ 808,165,628: 46
„	116,087,858: 01	Depositionsräkning	„ 155,617,894: 55
„	50,252,750: 76	Kapitalräkning	„ 46,765,735: 59
„	151,578,302: 63	Uppsägningsräkning	„ 163,850,000: —
„	42,069,672: 68	Utrikesrörelsen, skuld till utländska banker m.m.	„ 48,989,207: 29
„	200,238,594: 84	Övriga skulder	„ 224,425,523: 20
Kr.	3,530,049,487: 78		Summa kr. 3,946,458,358: 43

„	136,603,939: 33	Efter tillägg härtill av riksbankens under § 1 härovan angivna behållna tillgångar	„ 133,343,018: 10
Kr.	3,666,653,427: 11	erhålles det under rubriken tillgångar upptagna beloppet	kr.4,079,801,376: 53

Riksbankens inom linjen förda tillgångar och skulder utgjorde vid slutet av år 1944:

1943		1944
Kr. 16,805,626: 22	<i>Tillgångar</i> (riksbankens mynt- och medaljsamling, internationella bankens aktier, och taxeringsvärdet av riksbankens fastigheter)	kr. 17,055,626: 22
„ 1,674,084: 81	<i>Skulder</i> (utelöpande transport- och bankosedlar, lånebanksobligationer m. m.)	„ 1,674,084: 81

Såsom riksbankens inkomster och vinster samt utgifter och förluster under år 1944 å den egentliga riksbanksrörelsen redovisas följande huvudposter: Inkomster och utgifter.

Inkomster och vinster:

1943		1944
Kr. 5,052,699: 24	Lånerörelsen	kr. 4,315,555: 72
„ 5,894,757: 95	Utrikesrörelsen	„ 5,657,515: 59
„ 6,801,311: 57	Statspapper och obligationer	„ 5,613,867: 88
„ 1,299,861: 16	Övriga inkomster och vinster	„ 1,209,666: 89
<u>Kr. 19,048,629: 92</u>		<u>Summa kr. 16,796,606: 08</u>

Utgifter och förluster:

Kr. 2,369: 25	Lånerörelsen	kr. 1,468,299: 46
---------------	--------------------	-------------------

Förvaltningskostnad:

Kr. 4,520,048: 42	Arvoden och avlöningar	kr. 4,512,969: 76
„ 855,940: 72	Pensioner	„ 980,801: 92
„ 1,408,068: 84	Förvaltningsutgifter	„ 1,450,958: 78
„ 663,654: 35	Kostnader för tryckeriet	kr. 6,944,730: 46
„ 810,730: 93	„ „ pappersbruket	„ 548,088: 99
„ 1,378,587: 80	„ „ pappersbruket	„ 908,844: 97
	Övriga utgifter	„ 687,563: 43
<u>Kr. 9,639,400: 31</u>		<u>Summa kr. 10,557,527: 31</u>

Kr. 19,048,629: 92	Sedan från ovan omförmälda inkomster och vinster	kr. 16,796,606: 08
„ 9,639,400: 31	dragits nyssnämnda utgifter och förluster	„ 10,557,527: 31
Kr. 9,409,229: 61	återstår den förut uppgivna nettovinsten under år 1944	kr. 6,239,078: 77

§ 3.

Riksbankens
avlönings-
kostnader m. m.

Såsom under närmast föregående paragraf angivits redovisas arvoden och avlöningar vid riksbanken under år 1944 med sammanlagt 4,512,969: 76 kr. Detta belopp kan specificeras sålunda:

1943		1944	
Kr.	52,851: 16	Arvoden till fullmäktige o. d.	kr. 58,604: 13
"	104,580: 65	Arvoden till styrelseledamöter vid avdelningskontoren..	" 137,471: 67
"	2,702,644: 27	Löner o. d. till ordinarie tjänstemän	" 2,611,407: 95
"	668,680: 44	Löner o. d. till övrig extra ordinarie personal	" 750,332: 50
"	991,291: 90	Personliga lönetillägg m. m.	" 955,153: 51
Kr.	4,520,048: 42		Kronor 4,512,969: 76

Avbetalnings- och bosättningslånefonderna.

§ 4.

Tillgångar.

Rörande fondernas tillgångar den 31 december 1944 hänvisas till bankoutskottets memorial nr 1945: 1.

Spannmålskreditfonden.

§ 5.

Av fonden disponerades under budgetåret 2,5 milj. kr. Sammanlagda beloppet gjorda uttag uppgick till 529,994:82 kr. och insättningar till 829,233:49 kr. Vid budgetårets utgång utestodo 299,238:67 kr. Vid dess utgång var intet lån utestående. Under närmast föregående budgetår influtna räntor 9,730:56 kr. ha inlevererats till statsverket medan under sista budgetåret influtna räntor 8,394:82 kr. kvarstå i fonden.

Riksbankens pappersbruk.

§ 6.

Det i Tumba bruks räkenskaper upptagna värdet av brukets årstillverkning under år 1944 utgör för:

Brukets
tillverkning

1943	1944
Kr. 551,593: 38 sedelpapper.....	kr. 946,171: 56
„ 36,899: 54 stämpelpapper	„ 58,050: 05
„ 17,541: 90 kupong och obligationspapper	„ 17,157: 20
„ 72,923: 13 övrigt papper	„ 74,074: 11 kr. 1,095,452: 92
„ 13,716: — lumpapp	„ 20,608: —
Kr. 692,678: 95	Summa kr. 1,116,060: 92

Papperstillverkningen har under året gått med vinst enligt nedanstående:

Kr. 678,922: 95 värde av tillverkat papper.....	kr. 1,094,811: 67
„ 425,828: 67 papper under arbete till år 1945.....	„ 417,478: 46
„ 200: 10 utskottspapper o. d.	„ 14,334: 86 kr. 1,526,624: 99
Kr. 1,104,951: 72	

varifrån avgår:

Kr. 123,678: 19 papper under arbete från år 1943	kr. 425,828: 67
--	-----------------

omkostnader:

Kr. 320,518: 54 arbetslöner	kr. 370,096: 16
„ 129,646: 65 materialkostnader	„ 147,785: 67
„ 81,276: 92 löner under semester etc.	„ 63,729: 90
„ 76,114: 33 pensioner o. d.	„ 97,271: 67
„ 90,865: 60 bränsle, kraft, belysning	„ 102,800: 28
„ 110,478: 78 reparationer	„ 127,210: 69
„ 11,280: 52 hälsovård	„ 10,263: 46
„ 118,631: 51 diverse	„ 152,482: 23 kr. 1,071,640: 06
Kr. 1,062,491: 04	Summa kr. 1,497,468: 73
„ 42,460: 68 Vinst	„ 29,156: 26
Kr. 1,104,951: 72	Totalsumma kr. 1,526,624: 99

Brukets vinst. Brukets nettovinst för året å samtliga verksamhetsgrenar, incl. överskott vid inventering m. m., uppgår till:

	1943		1944
Kr.	51,551: 94	Nettovinst	kr. 53,654: 14

vilken disponerats för:

Kr.	37,387: 43	avskrivningar å inventarier	kr. 40,405: 89
"	14,164: 51	skatter och försäkringar	" 13,248: 25
Kr.	51,551: 94		kr. 53,654: 14

**Brukets
tillgångar.**

Brukets kapitalbehållning redovisas den 31 december 1944 sålunda:

Kr.	19,816: 13	kassabehållning och å postgiro	kr. 28,356: 55
"	573,000: —	Tumba bruks egendom	" 573,000: —
"	379,736: 52	fasta inventarier	" 355,611: 10
"	75,303: 53	lösa inventarier	" 98,858: 94
"	195,726: 92	i lager befintligt papper, papp och kuvert	" 370,542: 88
"	435,880: 47	värdet av papper och papp under arbete	" 426,009: 56
"	305,989: 20	förråd	" 256,620: 55
"	44,441: 42	fordringar	" 24,247: 14
Kr.	2,029,894: 19		kr. 2,133,246: 72
"	210: 97	varifrån avgår ej inbetald omsättningsskatt	kr. 566: 90
Kr.	2,029,688: 22		Summa kr. 2,132,679: 82

Riksbankens sedeltryckeri.

§ 7.

Inkomster och utgifter å riksbankens sedeltryckeri uppgingo under år 1944 till följande belopp: Inkomster och utgifter.

inkomster:

	1943	1944
Kr.	65,579: 79 blankettryck m. m. till riksbanken	kr. 90,386: 68
„	56,082: 73 stämpelar m. m. till generalpoststyrelsen ..	„ 94,779: 55
„	229,300: 96 andra beställningar	„ 257,977: 15
		kr. 443,143: 38
Kr.	350,963: 48	

utgifter:

Kr.	684,793: 53 avlöningar	kr. 644,645: 71
„	114,594: — förbrukningsartiklar	„ 118,478: 92
„	30,589: 78 fastigheten	„ 29,744: 28
„	6,749: 64 reparationer av maskiner	„ 5,522: 91
„	16,420: 66 gas, elektricitet, telefon m. m.	„ 16,495: 47
„	65,956: 09 stämpelpapper	„ 54,004: 85
„	33,516: 64 pensioner	„ 34,423: 83
„	69,766: 53 övriga utgifter ¹⁾	„ 95,685: 41
		kr. 999,001: 38
Kr.	1,022,386: 87	

Kr.	671,423: 39 Utgifterna överstego således under år 1944 inkomsterna med	kr. 555,858: 03
„	7,769: 04 I bostadshyror har under året dessutom influtit	„ 7,769: 04

Sedeltrycket har under år 1944 omfattat följande antal sedlar, nämligen:

1943	1944
4,560,000 st. av 100 kronors valör	557,600 st.
1,131,700 „ „ 50 „ „	3,856,100 „
20,056,800 „ „ 10 „ „	28,673,400 „
16,749,400 „ „ 5 „ „	4,195,000 „
42,497,900 st. eller sammanlagt	37,282,100 st.

¹⁾ Därav för inventarier 29,222 kronor 3 öre och kostnad för ny sedeltyp 13,776 kronor.

§ 8.

Deltagande i
revisionen.

I revisionen av riksbankens styrelse och förvaltning hava samtliga undertecknade revisorer deltagit.

§ 9.

Tillstyrkan av
ansvarsfrihet.

Med anledning av den i 21 § av gällande instruktion meddelade föreskrift få revisorerna slutligen härmed för riksdagen meddela, att med avseende på riksbankens förvaltning under den tid granskningen omfattat revisorerna ej funnit anledning till erinran samt att de för sin del anse, att ansvarsfrihet bör fullmäktige beviljas.

Siffer-
uppgifterna.

För riktigheten av i denna berättelse meddelade sifferuppgifter ansvarar den sekreterare, som vid granskningen av riksbanken biträtt revisorerna.

Jämlikt gällande instruktion kommer denna berättelse att överlämnas till fullmäktige i riksbanken.

Stockholm den 15 december 1945.

Karl Wistrand

Karl Ward

Karl Sandegård

Emil Gustafson

John Sandén

Edwin Berling

Erik von Heland

Anders Paulsen

C. P. Olsson

Gust. Svedman

O. E. Sandberg

Axel Mannerskantz

Al Vanner